

Moja prva šolska doba.

Pripoveduje Anton Antonov.

1. Nekaj dni pred prvim šolskim letom.

Lansko leto sem vam, mali čitatelji in čitateljice, povedal, kaj vse sem doživel kot petletni junak. Povedal sem vam o različnih nezgodah, ki sem jih večinoma sam zakrivil; opisoval sem pa tudi vesele pripetljaje, ki so mi jih večidel pripravili drugi. Vem, da ste me sodili za velikega nerodneža in poredneža; toda reči vam moram, da se šele po velikih nesrečah in neprilikah očisti človekov značaj. Tako sem postal tudi jaz vsled raznih neprilik, ki so me doletele v teku petega leta življenjske starosti, velik mož na duhu, pa tudi noge in roke sem že prosteje gibal pri hoji. Velik sem bil nekaj centimetrov čez pol metra, in tista preobila zalitost je tudi izginila z lic in života. Lase mi je atej pristrigel popolnoma tisto soboto, ko smo zadnji koš krompirja pripeljali domov ter ga spravili v klet.

»Čez teden dni pojdeš pa v šolo,« mi je razjasnjeval atej, ko mi je strigel lase. »Ne spodobi se, da stopiš kakor koštrun pred gospoda učitelja.«

In pele so dalje velike škarje smrtno pesem bujnim lasem na moji glavi.

Vsi so stali okoli mene: Francek, Minka, Pepček in Slavka, pa občudovali — ne vem — ali mene, ali pa atejevo brivniško umetnost.

Francku in Minki sem kar bral z obraza, da bi bila rada kaj zinila mojim lasem v prilog, meni pa na jezo; pa si nista upala v atejevi navzočnosti. Pepčku in Slavki pa sem se zdel popolnoma tuj že tedaj, ko sem imel šele pol ostrižene glave. Ko sem bil pa popolnoma ostrižen, me pa skoraj nista več poznala.

»Atej, zdaj pride pa še Slavka na vrsto,« sem omenil, ko je atej dokončal svojo brivniško obrt na moji glavi. »Saj ima še daljše lase, kakor sem jih imel jaz, in v šolo pa tudi pojde.«

Atej, Francek in Minka se začno naglas smejati; Pepček se pa drži modro, kar mi je bilo v potrdilo, da sem prav pametno govoril. Slavka se je držala na jok, ker je menila, da jo atej za gotovo oskube.

»Ti, Tonček, glej, da ti v šoli nekoliko popravijo možgane, sicer boš težko shajal z ljudmi v življenju,« reče atej v smehu.

Namah so bile vse dobre misli o moji pameti podrti v meni. Tudi pri Pepčku sem izgubil vso veljavo. Smejal se mi je ter me gledal prav pomilovalno, dokler mu ni atej ukazal, naj sede na nizek stolček, in dokler niso jele plesati škarje po njegovi glavi.

Tudi mamica je prišla v hišo pogledat. Stopila je k meni ter me prisrčno objela. Jaz sem jo pa v znak hvaležnosti in ljubezni poljubil na čelo.

»Zdaj ga pa še božaj in objemaj!« je rekel atej. »Ako bi bila slišala njegove neumne besede, bi ga zuhljala, da bi pomnil do prihodnje sobote.«

Hudo so zadele te atejeve besede moje mlado srce. Skoraj bi bil začel jokati, da se nisem spomnil svoje možatosti in svojega junaštva. Zaihtel sem, solze so mi zalile oči, a glasu ni bilo čuti iz mojih ust.

Dobra mamica je sicer zvedela, kaj sem bil izgovoril, ali zuhljala me ni, kakor ji je svetoval atej, temveč se je nekoliko nasmejala ter me zopet pritisnila k sebi.

To pa ni bilo prav nič vseč mojima bratcema in sestricama. Pepček je kar zavidljivo gledal izpod škarij in očetovih rok. Slavka se je bila pa tudi stisnila k mamici. Francek in Minka sta šla osramočena iz hiše. Meni se je pa kar srce tajalo blaženosti in ponosa, in še više sem cenil svojo dobro mamico.

Radi tega popoldanskega dogodka smo se bili otroci sprli še pri večerji.

Jaz sem dal povod. Ko smo prišli za mizo ter odmolili, sem jaz sedel k mamici na prostor, kjer je ponavadi sedela Slavka. Mamica ni imela nič proti temu; tudi atej ni nič ugovarjal, kar me je posebno prevzelo. Toda Francek, Minka, Pepček in Slavka so bili proti mojemu nocojšnemu sedežu, zlasti še potem, ko se je Slavka jela kujati in slednjič jokati. Francek, kot najstarejši, se je prvi oglasil ter se potegnil za Slavko. Za njim se je oglasila Minka, za Minko pa Pepček, dasi bi bil sam tudi rad na mojem mestu. Zato se ni dolgo potegoval za Slavko; kmalu je izprevrgeel barvo ter bil na moji strani.

Izprva se je vršilo prerekanje še dokaj mirno in dostojno, samo Slavka je bila preglasna. Toda združeno navdušenje za Slavko na eni strani in enoglasno ugovarjanje na moji strani je rastlo z vsako besedo. In začeli smo bili že kričati ter se hoteli spopasti z žlicami. Kar vstane atej ter konča z eno besedo naš prepir.

»Še pri jedi nima človek miru,« zavpije, in utihnili smo, in žlice so nam popadale iz rok.

»Ti se mi takoj spravi k peči na klop,« zadene mene prvega atejev ukaz.

»Ti, čmerika čmerikasta, se mi pa poberi na peč,« zagromi nadalje atej Slavki.

»Mama, od danes naprej pa ne imej nobenega več pri sebi med jedjo.«

Menda bi bilo tudi Francka, Minko in Pepčka doletelo kaj neprijetnega, da ni vstopil tedaj striček Matija v hišo.

»Dober večer in Bog vam blagoslovi,« pozdravi striček prijazno. »Kaj pa si tako strašno jezen, France?« vpraša striček ateja.

»E, saj veš, kjer so otroci, človek še jesti ne more v miru,« se pritoži atej. »Zlasti tistile paglavec pri peči in ona čmerika na peči sta pravi nepokoj v hiši.«

»No, no, France, menda ne bo tako hudo,« se zavzame striček za naju.

Novodobne sanje.

»Veš, čeprav ni tako strašansko hudo, ali človek se mora že vsega naveličati,« meni atej. »Čakajta, nič več ne prideta domov, ne opoldne, ne popoldne. Kar tam bosta ostala.«

Ker sva vedela, da se je atej še vedno držal svojih besed, zato je naju s to svojo pretnjo hudó zadel. Oba sva se naenkrat začela dreti na ves glas.

»To bodeta imenitna šolarja,« reče atej. »Pri vsaki besedi se bosta začela kremžiti ter pačiti obraz. Tebi, Tonček, bodo usta kmalu do ušes; tebi, Slavka pa do oči.«

Ustrašila sva se teh besed. Takoj sva končala svoj duet. In povem vam, da sem se drugi dan pogledal v ogledalu, če li res nimam tako širokih ust, kakor je trdil atej. Če je Slavka storila isto, ne vem. Seveda sem se prepričal, da usta do ušes še niso, ali utegnejo postati. Zato sem sklenil, nikdar več ne jokati. Pri tem sklepu je tudi ostalo vsaj tisti večer, ker sem šel kmalu v prijetno naročje sladkega spanca.

Zakaj je prišel k nam striček Matija tisti večer in kdaj je odšel, še danes ne vem. Pa si seveda tudi ne maram beliti glave, in menda tudi vi, dragi čitatelji in čitateljice, niste preveč radovedni raditega.

Prihodnji dan sem vstal, ko je že visoko stalo solnce na nebu, in od prve maše je bil atej že tudi doma.

»Da si mi popoldne doma,« mi reče atej v strogem naglasu. »Krojač pride, da ti pomeri obleko, ker v šoli ne boš smel biti zamazan in razcapan. Si razumel?«

»Da, atej, sem razumel,« sem mu odgovoril komaj, tako sem bil veselorazburjen. Nove hlače, nova kamižolica — to je nekaj za mladega fanta!

»Tudi čevljičke dobiš nove,« nadaljuje atej. Ne gre, da bi pozimi bosopetil v šolo. V torek ali v sredo pride čevljar k nam.«

Objel in poljubil bi bil tedaj ateja, da bi mi bil le dovolil. Ali on ni maral lizanja in božanja — kakor se je sam izrazil.

»Atej, kdaj pa dobim torbico in tablico,« se ojunachim tedaj ter vprašam ateja, ki ni nič kaj ljubil takih vprašanj. On je bil namreč vedno tega prepričanja, da otrok ne sme ničesar zahtevati od svojih staršev, ampak samo hvaležno sprejemati, kar se mu dá. Gorje tistemu, ki bi se bil branil, ali si celo izbiral, če mu je on kaj ponudil!

Toda tedaj je menda pozabil ta svoja načela. Kar prijazno in lju-beznivo mi je odgovoril, da tudi to dobim o pravem času.

In ravno s tem svojim odgovorom me je tako pridobil zase, da sem se nehote in nevede navzel vseh njegovih načel, ki so bila tuintam neko-liko prestroga in preostra, ali vendarle zelo pametna in koristna.

In vse se je tako zgodilo, kakor mi je rekel atej dopoldne.

Popoldne po krščanskem nauku je prišel z atejem krojaček Jurkov Martinek, pa je jel meriti po meni, po Pepčku in po Francku.

Ker še nisem znal brati, ne računati in tudi ne pisati, se mi je zdelo zelo čudno, da ni pomeril Martinek obleke tudi Minki in Slavki. Ateja si seveda tega nisem upal vprašati; druge sem pa imel vse za neumnejše od sebe.

Mamica, ko je prišla nekoliko pozneje domov, mi je prinesla torbico, tablico in klobuček z zelenim trakom naokrog. Tablica je bila moje največje veselje, in seveda mi je še tisto popoldne padla na tla ter se ubila. Za kazen me je atej precej občutno našeškal in pa z razbito tablico sem moral prvič v šolo.

Tudi črevljar je prišel v sredo k nam s celo klobaso majhnih in velikih kopit v roki in s težkim zabojem na hrbtu. Notri je imel šila, škarje, nože, nožke, kladiva in pa smolo. To vse je razložil na nizko mizico. Potem je pa jel meriti kar povrsti, meni kot najmlajšemu seveda najzadnje. Nato je začel pa rezati in šivati. Drugi dan je že zbijal, tretji dan sta bila pa že dva para narejena: moj in Slavkin par. (Dalje.)

Večer prve pomladi.

I.

Stara Pretnarjeva mati so sedeli radi po večerji sami v svoji vežni sobici. Primaknili so stol k oknu in gledali v nebo, kjer se je svetilo stotisoč zvezdic. Prijetno jih je grela odzadi gorka peč, a luči niso prižgali, ker so sedeli rajši v temi. Vse boljše so se videle tako drobne zvezde, ki so jih tolažile in jim bile zveste in tihe družice v tistih prijetnih večernih urah. Dolgo so posedevali tako in so mislili to in ono. Potem pa so vstali in šli v izbo in so se pogovarali z zetom in hčerjo to in ono.

Tudi danes so se vsedli stara mati k oknu. Že je bilo zašlo solnce in samo sneg na visokih gorah je še žarel v rožnih barvah. Mračno in tiho je bilo po mali sobici. Le iz daljave se je čulo šumenje gorskega potoka, ki je hitel med kamenjem tja dolí na planjave. Zvezda za zvezdo se je vžigala na nebesni višavi, na zemljo pa je padala vedno bolj temna noč.

Glej! Tam na vzhodu je zablestela zvezda, velika in krasna. Najlepša je bila izmed vseh sestic, in je migljala tako prijetno in mehko! Začudeno so jo gledali stara mati. Ej, še nikdar je niso videli; nikdar se jim še ni nasmehljala skozi okence. Čudili so se stara mati in so ušibali, kaj pomeni ta zvezda.

Zunaj je kapalo enakomerno s strehe, kjer je še ležala na senčni strani plast snega. V peči je zaprasketal zdaj in zdaj ogenj: kako prijetno je bilo v gorki sobici! Mirno so se naslonili stara mati nazaj na stol, pa so še vedno ušibali, kaj naj pomeni tista krasna in velika zvezda.